

1. Εισαγωγή

Η πολυπλοκότητα των σχέσεων των επιμέρους τομέων της ανθρώπινης δραστηριότητας δημιούργησε την ανάγκη για αποδοτική διαχείριση αυτού του τεράστιου όγκου των πληροφοριών. Η ανάπτυξη της πληροφορικής και των επικοινωνιών τα τελευταία χρόνια, παρείχε το απαραίτητο θεωρητικό και τεχνολογικό υπόβαθρο, συνεισφέροντας σημαντικά στην κάλυψη των σύγχρονων αναγκών. Στις μέρες μας η επιτυχής διαχείριση και επεξεργασία πληροφοριών αποτελεί βασική αρχή για την ισορροπημένη λειτουργία των κοινωνιών, καθώς πλέον σε αυτήν βασίζεται η υποδομή με την οποία οι άνθρωποι επικοινωνούν, εργάζονται, διαχειρίζονται την καθημερινότητά τους. Ο συσχετισμός και η αξιοποίηση ενός ευρύ φάσματος διαφορετικών πληροφοριών, έχει επιφέρει δραματικές αλλαγές στον σύγχρονο τρόπο ζωής, επηρεάζοντας τις τέχνες, τις επιστήμες, την οικονομική ανάπτυξη, την ψυχαγωγία, και κάθε άλλο τομέα της ανθρώπινης δραστηριότητας.

Έτσι καθώς η πολυπλοκότητα που παρουσίαζε η οργάνωση των σύγχρονων κοινωνιών αυξάνονταν δραματικά, η πληροφορική καλούνταν να παίξει ολοένα και πιο σημαντικό ρόλο. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, τα επιτεύγματα της πληροφορικής να τύχουν ευρείας αποδοχής από μεγάλη μερίδα της κοινωνίας. Αξίζει εδώ να σημειωθεί, ότι η μεγάλη διείσδυση της πληροφορικής στην καθημερινότητα των πολιτών βρίσκεται σε αντιδιαστολή με την μερική αποδοχή που είχαν κατά καιρούς άλλες πολύ παλιότερες επιστήμες όπως για παράδειγμα τα μαθηματικά, καθώς τα πολύ σημαντικά επιτεύγματα τους, σπανίως επηρέαζαν την καθημερινότητα των πολιτών. Δεν θα ήταν υπερβολή να ισχυριστεί κανείς ότι τα θεωρητικά και τεχνολογικά επιτεύγματα στον χώρο της πληροφορικής έχουν παίξει πρωτεύοντα ρόλο στην τρέχουσα οργάνωση του παγκόσμιου γίγνεσθαι.

Σήμερα λοιπόν, είναι προφανές σε όλους ότι υπάρχει μια πολύ ισχυρή σχέση αλληλεπίδρασης μεταξύ των κοινωνικών αναγκών και των εξελίξεων στο χώρο της πληροφορικής, με τις πρώτες να καθορίζουν την κατεύθυνση των δεύτερων αλλά και αντίστροφα. Είναι κοινός τόπος ότι τα τελευταία χρόνια συντελείται μια δραματική αλλαγή στην οργάνωση της κοινωνίας με κύρια δύναμη ώθησης την πληροφορική. Καθώς βρισκόμαστε στα μέσα της εξέλιξης της πληροφορικής και των συναφών τεχνολογιών, είναι ακόμη άγνωστο πως αυτές θα μεταλλαχθούν στο μέλλον, και πως θα επηρεάσουν την οργάνωση των κοινωνιών, τόσο σε τοπικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Είναι λοιπόν χρέος κάθε σύγχρονου κράτους να παρακολουθεί συστηματικά τη σχέση πληροφορικής-κοινωνίας, ώστε να έχει επίγνωση της κατάστασης της, και να είναι σε θέση να διαμορφώσει εκείνες τις πολιτικές που μπορούν να την βελτιώσουν στο βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο μέλλον. Επίσης, εξετάζοντας την δομή των κοινωνιών υπό το πρίσμα των τεχνολογικών εξελίξεων, το κράτος μπορεί να χαράξει στρατηγικές που διαμορφώνουν κατάλληλα τις εξελίξεις στον χώρο της πληροφορικής και μέσω αυτών να διαδραματίσει ηγετικό ρόλο επιτυγχάνοντας την ενίσχυση της θέσης του στο παγκόσμιο γίγνεσθαι.

Με βάση τα παραπάνω, θα πρέπει και στην Ελλάδα να υπάρξει μια συστηματική διερεύνηση της σχέσης της πληροφορικής με την δομή και οργάνωση της Ελληνικής κοινωνίας, ώστε να διερευνηθούν οι τρόποι με τους οποίους οι νέες τεχνολογίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν προς όφελος των πολιτών. Μέσα από την μελέτη και κατανόηση της παρούσας κατάστασης, θα μπορέσει να σχεδιαστεί η κατάλληλη στρατηγική που εκμεταλλεύεται την πληροφορική μετατρέποντας την σε μοχλό ανάπτυξης και ευημερίας για την Ελλάδα.

1.1. Σκοπός της μελέτης

Στην χώρα μας, ο χώρος της Πληροφορικής μαστίζεται από έλλειψη επιστημονικά τεκμηριωμένων απόψεων στα κέντρα λήψης αποφάσεων. Η κατάσταση αυτή έχει σαν αποτέλεσμα την αποσπασματική και αμφιβόλου ποιότητας προσέγγιση των θεμάτων της πληροφορικής, που με τη σειρά της οδηγεί σε προτάσεις και δράσεις χωρίς συνέχεια. Το γεγονός αυτό πέραν της αίσθησης αυθαιρεσίας που δημιουργεί στον χώρο της Πληροφορικής, έχει επίσης αρνητικό αντίκτυπο στην παραγωγική αναδιάρθρωση και την ανάπτυξη της χώρας γενικότερα, καθώς η απουσία ενός ολοκληρωμένου και συνεπούς στρατηγικού σχεδιασμού, δεν επιτρέπει την εκμετάλλευση των τεράστιων δυνατοτήτων της πληροφορικής. Κρίνεται

λοιπόν απαραίτητη την τρέχουσα χρονική στιγμή, η θέσπιση ενός ορθολογικού, επιστημονικά τεκμηριωμένου πλαισίου πάνω στο οποίο θα εξετάζονται και θα συζητούνται τα θέματα Πληροφορικής. Το πλαίσιο αυτό θα συμβάλει στην συνολική θεώρηση των θεμάτων της πληροφορικής επιτρέποντας να ληφθούν εκείνες οι αποφάσεις που καλύπτουν τις παρούσες αλλά και τις μελλοντικές ανάγκες της χώρας.

Η παρούσα μελέτη σκοπεύει στην δημιουργία αυτού του πλαισίου, καταγράφοντας την κατάσταση του χώρου της Πληροφορικής στην Ελλάδα. Δεν θα ήταν υπερβολή να αναφέρουμε ότι η συνολικότητα στην διερεύνηση των θεμάτων είναι αυτή που ιδιαίτερα λείπει την συγκεκριμένη χρονική στιγμή, καθώς η εξέταση τους από επιμέρους οπτικές γωνίες, έχει ως αποτέλεσμα την δημιουργία λανθασμένων εντυπώσεων και την πραγματοποίηση σπασμωδικών κινήσεων σε επίπεδο στρατηγικής. Πιο συγκεκριμένα λοιπόν, στόχος της παρούσας μελέτης είναι καταρχάς η απογραφή και στην συνέχεια η ανάλυση του χώρου της Πληροφορικής, δίνοντας έμφαση στην Ελληνική πραγματικότητα και τις ιδιαιτερότητες της. Η προσπάθεια δημιουργίας μιας συνολικής εικόνας, θα προσδιορίσει ποιά είναι η κατάσταση σε διάφορους τομείς δραστηριότητας, θα προσδιορίσει τις σχέσεις και τον τρόπο αλληλεπίδρασης μεταξύ των καταστάσεων. Επίσης θα προσδιορίσει τον ρόλο των εμπλεκόμενων φορέων, πως αυτοί διαμορφώνουν την συνολική εικόνα των θεμάτων πληροφορικής και ποιες κινήσεις θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν για την βελτίωση της. Έτσι είναι δυνατόν να αναδειχθούν τα προβλήματα της πληροφορικής, αλλά και οι κατευθύνσεις στις οποίες θα πρέπει να αναζητηθούν εκείνες οι λύσεις οι οποίες θα έχουν ευεργετικά αποτελέσματα τόσο σε επιμέρους επίπεδο για τον ίδιο τον χώρο της πληροφορικής, όσο και σε συνολικό επίπεδο για την κάλυψη των σύγχρονων κοινωνικών αναγκών.

1.2. Αποδέκτες

Η παρούσα μελέτη, έχει ως κύριο αποδέκτη την Ένωση Πληροφορικών Ελλάδος (ΕΠΕ), στοχεύοντας να δώσει στους εκπροσώπους του επιστημονικού κλάδου της πληροφορικής μια πλήρη εικόνα της τρέχουσας κατάστασης. Η ΕΠΕ έλαβε την πρωτοβουλία να συντάξει την παρούσα μελέτη ώστε να διαμορφώσει ολοκληρωμένη άποψη για την κατάσταση και την δυναμική του χώρου. Εν συνεχεία, και λόγω του ισχυρού επιστημονικού της υποβάθρου στα θέματα πληροφορικής, θα είναι σε θέση να χαράξει στρατηγικές αλλά και να διαμορφώσει προτάσεις προς τους αρμόδιους φορείς που θα διευκολύνουν τόσο την βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη ανάπτυξη του κλάδου, όσο και την κατά το δυνατόν βέλτιστη προσφορά του στην υπόλοιπη κοινωνία.

Όμως πέρα από την ΕΠΕ, μια επιστημονικά καταρτισμένη μελέτη όπως η παρούσα, θα μπορούσε να έχει ως αποδέκτες όλους εκείνους που ενδιαφέρονται για το παρόν και το μέλλον της πληροφορικής στην Ελλάδα:

- Καταρχάς την πολιτική ηγεσία της χώρας, η οποία έχει την ευκαιρία να αξιοποιήσει τα αποτελέσματα για να καταστήσει την πληροφορική σαν μοχλό ανάπτυξης της χώρας αλλά και σαν εργαλείο για την ευημερία των πολιτών. Μέσα από ένα μακρόπνοο πολιτικό σχεδιασμό τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η Ελλάδα θα μπορούσε στο μέλλον να διαδραματίσει ένα σημαντικό ρόλο σε παγκόσμιο επίπεδο.
- Τους δημόσιους φορείς της χώρας και τις διευθύνσεις τους, οι οποίοι έχοντας μια συνολική εικόνα της ελληνικής πραγματικότητας θα μπορέσουν να υλοποιήσουν τον δικό τους ιδιαίτερο σχεδιασμό, ώστε οι αποφάσεις και οι δράσεις τους σε θέματα που άπτονται της Πληροφορικής, να τύχουν ευρύτερης αποδοχής από την κοινωνία, διευκολύνοντας την καθημερινότητα της.
- Η ακαδημαϊκή κοινότητα και όλοι όσοι εμπλέκονται στην εκπαίδευση, θα έχουν την ευκαιρία να αξιοποιήσουν τα συμπεράσματα αυτής της μελέτης για να προγραμματίσουν ορθολογικά την παραγωγή επιστημονικού και τεχνολογικού δυναμικού στο χώρο της πληροφορικής, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τις διεθνείς τάσεις και εξελίξεις στον χώρο της πληροφορικής όσο και τις ιδιαιτερότητες της Ελληνικής ακαδημαϊκής πραγματικότητας.
- Οι παρόντες και μελλοντικοί επιστήμονες Πληροφορικής θα έχουν την ευκαιρία να αυτοπροσδιοριστούν μέσα στο χώρο της Πληροφορικής, δημιουργώντας μια

σαφή εικόνα του ρόλου τους, αλλά και λαμβάνοντας γνώση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεών τους.

- Όσοι δραστηριοποιούνται στον χώρο της πληροφορικής (τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα) θα μπορέσουν να εξετάσουν τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας, διαμορφώνοντας άποψη για το κατά πόσο το προϊόν που παράγουν φτάνει τελικά στην κοινωνία, ώστε να προσαρμόσουν ανάλογα τις στρατηγικές τους.
- Ακόμα και εκείνοι που δεν έχουν σαν πρωτεύουσα ασχολία τους την Πληροφορική, αλλά το αντικείμενο τους σχετίζεται μόνο έμμεσα με αυτήν, θα πρέπει να ενημερωθούν διαμορφώνοντας συμπεριφορές που δείχνουν σεβασμό στις σύγχρονες δυνατότητες και ανάγκες της πληροφορικής.
- Τέλος η δημοσιοποίηση της μελέτης στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, θα προσφέρει μια σαφή εικόνα του τρόπου με τον οποίο η Πληροφορική θα πρέπει και σε ποιο βαθμό, να επιδρά στην καθημερινή ζωή, ώστε οι πολίτες να εκμεταλλευτούν στο έπακρο τις δυνατότητες που αυτή προσφέρει, αλλά ταυτόχρονα και να αναπτύξουν άμυνες απέναντι στους σύγχρονους κινδύνους.

Συνολικά, στόχος της μελέτης είναι να τύχει ευρύτερης αποδοχής, να αποτελέσει βάση διαλόγου με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς ώστε να διευκολύνει / καθοδηγήσει της εξελίξεις στον χώρο της πληροφορικής σε όλα τα επίπεδα, και να αποτελέσει τη βάση για την διαμόρφωση πολιτικών που αφορούν το μέλλον της πληροφορικής στη χώρα μας.

1.3. Μεθοδολογία και Πηγές

Η εκπόνηση της μελέτης πραγματοποιήθηκε μέσα από την εθελοντική εργασία μιας ομάδας μελών της ΕΠΕ, τα οποία μέσα από μια επίπονη διαδικασία συνέλεξαν στοιχεία που αφορούν διαφορετικούς τομείς δραστηριότητας της πληροφορικής, τα επεξεργάστηκαν ώστε να διευκολύνουν την διεξαγωγή συμπερασμάτων, και να τα παρουσίασαν με τον πλέον αντικειμενικό τρόπο.

Πιο συγκεκριμένα, η μελέτη βασίστηκε σε επίσημα στοιχεία καθώς και σε πληροφορίες που υπάρχουν διαθέσιμες στο διαδίκτυο, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στο κύρος και την εγκυρότητα των πηγών. Κατά την εκπόνηση της μελέτης δημιουργήθηκαν αυτόνομες ομάδες εργασίας οι οποίες ασχολήθηκαν με την επεξεργασία διαφορετικών επιμέρους θεματικών εννοιών. Έτσι υπήρξε η δυνατότητα να εστιαστεί η προσοχή των εμπλεκόμενων στους τομείς που γνώριζαν καλύτερα, αυξάνοντας την εγκυρότητα των συμπερασμάτων, και κατανέμοντας παράλληλα το φόρτο εργασίας κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Ιδιαίτερη έμφαση επίσης δόθηκε στην αποφυγή έκφρασης υποκειμενικών απόψεων για τα θέματα τα οποία μελετήθηκαν καθώς και στην αναζήτηση πληροφοριών με κατά το δυνατόν αντικειμενικό τρόπο, ώστε να καλυφθούν συνολικά οι διάφορες πτυχές των θεμάτων.

1.4. Δομή

Η παρούσα μελέτη χωρίζεται σε επιμέρους κεφάλαια, καθένα εκ των οποίων έχει σκοπό να εστιάσει σε διαφορετικές πτυχές έρευνας που αφορούν την Πληροφορική στην Ελλάδα. Πιο συγκεκριμένα, η ακολουθούμενη δομή είναι η εξής:

Κεφάλαιο 1, Εισαγωγή: Στον τρέχον κεφάλαιο αναδεικνύεται η ανάγκη πραγματοποίησης της παρούσας μελέτης, καθώς επίσης γίνεται αναφορά στους αποδέκτες της και την μεθοδολογία την οποία ακολουθήθηκε.

Κεφάλαιο 2, Οριοθέτηση της Πληροφορικής: Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται προσπάθεια οριοθέτησης του γνωστικού αντικείμενου, ώστε να γίνει ξεκάθαρο ποιά θέματα εμπίπτουν μέσα στα όρια της μελέτης και ποια όχι.

Κεφάλαιο 3, Εκπαίδευση στην Πληροφορική: Το κεφάλαιο αυτό εξετάζει πως προσεγγίζεται η επιστήμη της Πληροφορικής από τα διάφορα μέρη του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Κεφάλαιο 4, Πληροφορική ως Επάγγελμα: Στόχος του συγκεκριμένου κεφαλαίου είναι να παρουσιάσει τα χαρακτηριστικά που συνθέτουν το εργασιακό πλαίσιο γύρω από την πληροφορική τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα.

Κεφάλαιο 5, Πληροφορική στην Κοινωνία: Το πέμπτο κεφάλαιο εξετάζει την σχέση αλληλεπίδρασης μεταξύ πληροφορικής και κοινωνίας, δίνοντας έμφαση στο πως η μια επηρεάζει την δυναμική εξέλιξη της άλλης.

Κεφάλαιο 6, Επίλογος: Το τελευταίο κεφάλαιο έχει σαν στόχο να διαμορφώσει γενικά συμπεράσματα σχετικά με την κατάσταση της πληροφορικής, να αναδείξει θέματα που χρίζουν βελτίωσης και να παρουσιάσει γενικές μεθόδους για την προσέγγιση και την αντιμετώπιση τους.